

Öz

Evin anlamı, bireylerin çocukluk döneminde temellenmeye başlar. Bir çocuk eve dair ilk imgelerini içinde bulunduğu fiziksel çevrenin dışında en çok, kendi yaş dönemine göre hazırlanmış resimli çocuk neşriyatı üzerinden edinir. Bu bağlamda, görsel iletişim dilinin ev imgesini temsil etme ve eve dair yeni anlamlar üretme potansiyeli olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın amacı, çocuk dergilerindeki görsel verilerin, yayınlandıkları dönemin ev imgesini temsil etme, dönüştürme ve üretme potansiyelini anlamak ve sorgulamaktır. Bu amacın en iyi tartışılabileceği örnek, Türkiye’de çocuk dergiciliğinin yeni oluşmaya başladığı 1940’lı dönemde yayınlanmaya başlaması ve yayın akışının uzun soluklu bir şekilde devam etmesi sebebiyle 1943-1964 yılları arasında yayınlanan “Çocuk Haftası” dergisi olarak belirlenmiştir. Çocuk Haftası dergisinin kapak görsellerinin, Sixsmith’in evin anlam kategorilerine göre içerik analizi yapılmış, belirlenen kapaklar Schroeder’in görsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda; Çocuk Haftası dergi kapaklarında yer alan görsel mesajların; mekânlar, nesnelere ve durumlar üzerinden dönemin aile ve eğitim yapısı, çocuk ve çocukluk algısı, anne baba figürleri, kent mimarisi, evin mekânsal organizasyonu gibi konulara dair pek çok temsil oluşturduğu; dergideki görseller üzerinden Batılı, modern ve idealize edilmiş bir ev imgesinin yansıtılmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Görsel medya ve çocuk neşriyatının, çocuk ve yapıcı çevre arasında bir ara yüz oluşturduğu; çocuğun evin ne olduğu, nelerden ve kimlerden oluştuğu, fiziksel ve sosyal yapısının nasıl olduğu, ev içi mekânsal düzenin ve evin ihtiyaçlarının neler olduğu üzerine düşünmesini sağlayarak evin anlamını kurduğu temsili dünyalar üzerinden aktarma ve ev üzerine çeşitlenen anlamlar üretme gücüne sahip olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evin anlamı, mimari temsil, medya, çocuk dergileri, görsel analiz, Çocuk Haftası Dergisi.

Evin Anlam ve Temsiliyetinin Erken Cumhuriyet Dönemi Dergilerinden “Çocuk Haftası” (1943-1964) Dergi Kapakları Üzerinden Okunması

ORCID ID: Nur Türkoğlu

Beykent Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye

Başvuru tarihi/Received: 22.03.2021, Kabul tarihi/Final Acceptance: 14.01.2022

Extended Abstract

Body is the first space that human beings exist in, and home is the second that they are able to represent their own essence through the focuses they created. Subsequent to the body, home is the special shelter of the inner world and every individual needs a shelter to secure their physical existence. Although this shelter contains different physical characteristics and personal meanings according to the living conditions of each person and the connection they establish with it, home is defined as the first place in which people feel comfortable. While this connection between the home space and the homeowner gets closer and develops, “home” starts to separate from the common image in many people’s minds and gains its own subjective meaning. A house can only be one’s “home” with his fears, past, dreams, childhood, lonely sides, and other different meanings. Home and person assign various meanings to each other by ruling over one another alternately. Visual media is one of the representations that make up the meaning attributed to home. Small children experience the visual and written narrative first of all in the house that they live in, then through the visual media, especially through the children’s literature which provides children a platform to think about the notions they have never thought about before. The visual media created for children is of great importance because of containing implicit meanings and forming the first representations of the notions in children’s minds. When a child reencounters any recorder notion, the mind evokes the first representation of that notion and begins to create meaning with reference to that prototype representation. In other words, through the children’s media, the child starts to establish various relationships and produce meanings. Media is of great importance in having the potential to create and transform a certain ideology by influencing the beliefs and values of people. Popular culture, which affects people’s thinking styles to a great extent, is also transmitted mostly through the media and plays a major role in daily life. In this context, one of the popular culture products, children’s magazines, have been found valuable in terms of representing the everyday life routines, outside world and home space with the social, political, and spatial characteristics of the period of publication in a certain continuity. Even though many studies in different disciplines have been conducted on home to investigate its meaning, there are no studies on how the meaning of home is created in the children’s media. This article aims to understand the power of visuals in children’s magazines to produce, represent and transform the meaning of home. First of all, the covers of the Çocuk Haftası magazine were analyzed according to whether they contained the image of the house or not. Then covers containing the image of home were classified according to Sixsmith’s “Home’s Meaning Categories”. It was aimed to make a systematic reading by creating a visual analysis of those covers. “Schroeder’s Critical Visual Analysis Variables” were used as a reference in the visual analysis of the covers categorized. As a result of this study, it was seen that in Çocuk Haftası Magazine, the house was represented as introverted; gender roles, family structure, spatial construction of the house, social life inside and outside the home were very defined. There were many subjects represented in the covers of the magazine, such as; the family structure, perception of child and childhood, educational understanding of the period, domestic objects, parent figures, apartments, village houses, city drawings, spatial organization, popular colors, home arrangements of the period, etc. Social and spatial drawings with men, women, and modern objects which reflect the idea of Western life have been found in the covers. While the spaces, people, objects, and events representing a modern way of life are drawn in more detail, the drawings including the Anatolian lifestyle were drawn in less detail. On the one hand, the artist glorifies the western idea of life; on the other hand, he tries to throw the idea of eastern life into the background. It obviously reveals that the artist has the power to convey the message he wants to give to the reader through drawings. A child who follows this magazine thinks about what is home, what does it consist of, how is the physical structure of it, who enters and leaves the house, what programs does the house consist of; namely, he thinks about the meaning of home with its personal, social and physical dimensions. It has been determined that the visual messages in children’s magazines constitute many representations about the meaning of home, even if they are not apparently spatial.

Keywords: Meaning of home, architectural representation, media, children’s magazines, visual analysis, Çocuk Haftası Magazine.



This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

1. Giriş

Ev denince herkesin zihninde az çok benzer imajlar canlanır; kırma çatılı evler, müstakil evler, bahçeli evler, çok katlı apartmanlar. Hatta öyle ki, fiziksel görünümünün dışında; zengin evi, fakir evi, öğrenci evi, aile evi gibi daha pek çok tanımlama üzerinden evin içindeki hayata dair tahminlerde bulunulur. Peki, bu tanımlamalar nasıl olur da çoğunluğun zihninde benzer imajlar canlandırır? Hangi iyi evden, hangi fakir evden, hangi öğrencinin evinden bahsedildiği bilinmeksizin, nasıl olur da iki-üç kelimelik bir etiket “ev”i temsil etmeye yeter? Alain de Botton (2000), *Mutluluğun Mimarisi* adlı kitabında, insanların dış görünüşleriyle kendilerini temsil edebilecek yerleri “yuva” olarak nitelendirdiğinden bahseder. Öyleyse ev, insanın kendini dünya üzerinde temsil etme biçimidir. Farklı kimlikleri temsil etmek için farklı imajlara bürünen evler, bu imajları ile içinde yaşayanları yansıtırken, içinde yaşayanlar tarafından da temsil edilir ve kendilerini dünyaya görünür kılarlar. Çünkü “imaj, imgenin belli bir zaman ve yer parçasında görünür olmasının hatırasıdır” (Taburoğlu, 2013).

Ev’e dair ilk imgeler en çok da çocukluk dönemindeki deneyimler ile görünür olmaya başlar. Piaget (2005), çocuğun ilk ilgilerinin, oyunlarının ve resimlerinin var olanın taklidine dayandığını ve bu sebeple çocuğun kendi yaş grubuna hitaben üretilmiş resimli kaynakların bu görsel imgeleri oluşturmada çok büyük önem taşıdığını belirtir. İlk deneyimleri görsel imgelerden oluşan çocuk, karşılaştığı evlere dair zihninde belli kavramlar oluşturarak, gördüklerine anlam vermeye çalışır (Doonan, 1993). Bir kişinin zihninde önceden nasıl bir ev imgesi oluştuysa, kaçınılmaz olarak her yeni ev deneyimi bu ilk ev imgesiyle karşılaştırılır, o ev üzerinden hatırlanır ve anlam kazanır. Piaget ve Inhelder (1967) bu durumu 2-12 yaş arasına tekabül eden “yeniden canlandırma” kavramı ile açıklar. Bu süreç mekânın içselleştirilmesiyle zihinde canlandırılarak yeniden üretilmesini ve simgesel bir hal almasını tarifler. Evin, çoğunluğun zihninde benzer şekillerde temsil

edilmesi, bu çoğunluğun çocukluktan itibaren benzer imajlara maruz kalmasındandır. Toplumsal belleğin getirdiği ortak imajlar, her çocuğun kendi kişisel anlam üretimini gerçekleştirmesinde dış dünya ve çocuk arasında bir ara yüz oluştururken (Anday, 1992), içerdiği ortaklıklar yönüyle kolektif bir görsel hafıza oluşmasına yol açar. Bir toplumda yaşayan insanlar o toplum tarafından oluşturulan kodları öğrendiğinde, aynı görseller karşısında benzer anlamlar geliştirmekte, dolayısıyla bu kodlar üzerinden birbirleriyle iletişim kurmaktadır. İnsanların gündelik deneyimlerinde nasıl anlam bulduklarını ortaya çıkarmaya çalışan “Popüler Kültür” (Berger, 1995) ve yayımlandığı dönemin toplumsal, kültürel, sosyal veya ekonomik yapısına ışık tutarak genel geçer ev temsillerinin oluşmasını sağlayan kodları oluşturan popüler kültür ürünleri: resimli kitaplar, çocuk dergileri, çizgi filmler, vs. içerdikleri resimler ile görsel deneyimlerin başında gelir. Şahin (2014), bir şeyin neyi temsil ettiğinin ancak resimler aracılığı ile algılanabileceğini ifade etmektedir. Resimli yayınların en önemli taraflarından biri, çocuğa anlamı kendi içinde yeniden üretebileceği özgür ve yaratıcı bir düşünme ortamı sunmasıdır. Assmann’a (2018) göre, insan zihni kavramları hatırlamak için bir mekâna ihtiyaç duymakta; resimli çocuk yayınları, zihnin anlam üretimi için ihtiyaç duyduğu mekânsal alt yapıyı oluştururken, çocukların yaşayış biçimlerini ve zevklerini belirlemede en güçlü faktörlerden birini oluşturmaktadır.

Bu makalede, evin anlamının görsel iletişim sistemlerinden oluşan çocuk dergilerinde ne şekilde temsil edilip oluşturulduğu anlaşılacak istenmekte, görsel dilin anlam üretme ve oluşturma potansiyeli, Erken Cumhuriyet Dönemi’nin en çok okunan çocuk dergilerinden biri olan ve 1943-1964 yılları arasında yayınlanmış “Çocuk Haftası” üzerinden tartışılmaktadır. Seçilen derginin Erken Cumhuriyet Dönemi’nde yayınlanan bir dergi olması, Türkiye’de çocuk dergiciliğinin 1940’lı yıllar itibarı ile oluşmaya başlaması, Çocuk Haftası’nın sürekli ve düzenli yayınlanan ilk dergilerden olması ve bu dönemin çocuğa ve eğitim sistemine bakışta farkındalığın ancak oluş-

maya başladığı bir dönem olması yönüyle önem taşımaktadır. Derginin yayınlandığı Erken Cumhuriyet Dönemi'ndeki batılılaşma arzusunun ortaya koyulabilmesi açısından tartışma kısmında sıklıkla Amerikan dergi ve reklam görselleri ile karşılaştırılmalı yapılmıştır. Dergi kapaklarının derginin kimliğini yansıtması, derginin kamusal yüzü olması, herkes tarafından görülebilmesi ve son olarak kapak görsellerinin yayınlandığı yirmi yıllık zaman dilimi içinde üç farklı çizer tarafından çizilmesine rağmen benzer bir görsel dil taşıyor olması nedeniyle yalnızca dergi kapaklarının incelenmesi uygun bulunmuştur.

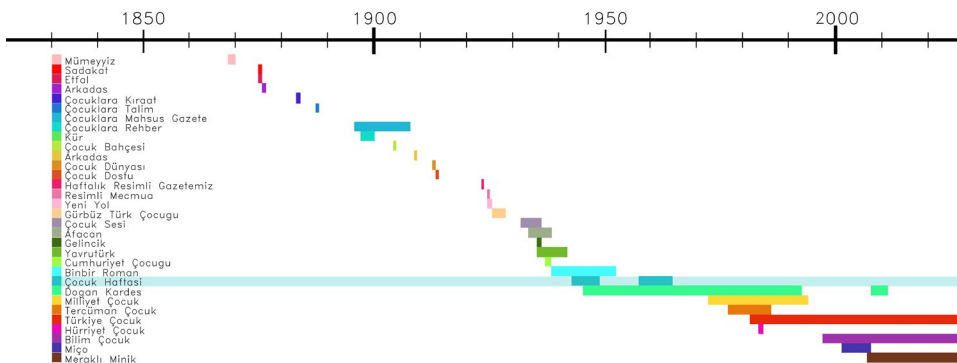
2. Çocuk Dergiciliği

Çocuk dergileri; kültürel, sosyal ve bilimsel gelişmeler sonucu ilk kez Avrupada 18. Yüzyılda ortaya çıkmış olup (Çelik, 2014), öğretici amaç taşıyan bir dizi öykü, fabl ve oyundan oluşmaktadır (Şimşek, 2001). Osmanlıda basılan ilk çocuk dergisi olan "MümeYYiz", 1869 yılında haftalık yayın yapan ve amacı yalnızca okuyucuya yardımcı bilgiler vermek olan bir dergi formatındadır. 20. Yüzyıl başlarında yayınlanan "Çocuklara Mahsus Gazete", "Çocuklara Rehber", "Çocuk Dünyası", "Haftalık Resimli Gazetemiz", "Gürbüz Türk Çocuğu" vb. çocuk dergileri, çocukların okulda edindiği bilgileri desteklemek amacıyla okul müfredatına uygun bir şekilde hazırlanmış ve daha çok eğitim amacı gütmüştür. 1940 itibari ile yayınlanan "Yavrutürk", "Cumhuriyet Çocuğu", "Binbir Roman", "Çocuk Haftası" gibi dergiler ise o dönemin ders çizelgelerinde yer alan ilim derslerinin yanında; hayat bilgisi, yurt bilgisi, aile bilgisi, tabiat bilgisi gibi toplumsal yaşayış

biçimine dair fikirler veren dersleri de çocuklara milliyetçilik düşüncesi, "Batılı görünme gerekliliği" gibi yetişkinlere ait meseleler üzerinden yansıtmıştır (Çiçek, 2012). Bu yayınlar, bir yandan çocukları eğlendirirken, bir yandan da belli düşünce biçimlerini ve daha iyi bir dünya kurgusunu çocuklara iletmeye (Burton, 1943), böylece modern çocuk, modern aile ve batılı yaşayış biçimini toplumun temelinden başlayarak oluşturmaya çalışmıştır. Yaşanan güncel olayları çocuklara belli bir süreklilik içinde aktarırken, farklı konularla ilgili eğitici bilgiler sunmuş; çocukların güncel olayları ve çağın yeniliklerini yaşlılarıyla eşzamanlı bir şekilde takip edebilmelerini sağlamıştır. Dergideki görsel veriler üzerinden kolektif bir kültür ve görsel iletişim dili oluşturulmuş, dergiler çocukların bu ortak dil üzerinden iletişim içinde olmasını sağlayan bir köprü kurmuştur (Yılar, 2010). Cumhuriyet'in ilanından sonraki çocuk dergilerinin incelenmesiyle "Türk Çocuk Dergileri Kronolojisi" oluşturulmuş, bu kronolojiye göre 1943-1964 yılları arasında yayınlanan "Çocuk Haftası" dergisi, yayın akışının uzunluğu ve eve dair içerdiği veri çokluğu nedeniyle makalenin inceleme alanı olarak seçilmiştir (Tablo 1).

3. Yöntem

Çalışmada, 1970'lerin sonlarına doğru niteliksel bir araştırma tekniği olarak kabul edilmeye başlayan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır (Kümbetoğlu, 2020). Öncelikle Çocuk Haftası dergisinin kapakları, ev imgesini içerip içermediğine göre analiz edilmiş, ev imgesini içeren kapaklar evin anlam kategorilerine göre sınıflandırılmış, bu kapakların yapılan sınıflandırmaya



Tablo 1
Türk çocuk dergileri kronolojisi.

göre görsel analizinin gerçekleştirilmesiyle sistematik bir okuma ve değerlendirme yapılması amaçlanmıştır (Şekil 1).

Bu çalışmada evin anlam kategorileri ve görsel analiz değişkenlerinin belirlenmesinde iki farklı kuramdan yararlanılmıştır. Sixsmith’in (1986) evin anlam kategorileri olarak belirlediği üç kategori: fiziksel, sosyal ve kişisel, dergi kapaklarının ev imgesini hangi anlam kategorisi üzerinden yansıttığını belirlemede kullanmış (Şekil 2); Schroeder’in (2006) kritik görsel analiz değişkenleri, kategorilere ayrılan kapakların görsel analizinde altlık olarak kullanılmıştır.

Görsellerin yorumlanmasında katı bir sistemden, yoruma açık bir analiz yöntemi kullanılması daha uygun bulunmuş, görsel analizin araştırmacılara imgeleri anlama ve kavramsallaştırmada disiplinlerarası bir yöntem sunuyor olması bu yöntemin seçilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Çalışma alanı medya, görsel kültür ve görsel iletişim olan Profesör Schroeder (2006), kritik görsel analizin anahtar değişkenlerini; betimleme, konu, biçim, araç, stil, tür ve karşılaştırma olarak belirlemiş, bu değişkenlere göre analiz edilen görsellerin sistematik bir yorumlama sunabileceğini ifade etmiştir (Şekil 3).

4. “Çocuk Haftası” Dergi Kapaklarının İncelenmesi

Çocuk Haftası dergisinin sahibi Tahsin Demiray 1930’lu yıllardan itibaren toplum sorunlarıyla ilgilenmiş, 1945 yılına kadar çocuk edebiyatı üzerine çalışmalarda bulunmuş, ülkenin eğitim sorunlarına yönelmiştir (Sucu, 2014).¹ II. Dünya Savaşı’nın devam ettiği tarihlerde yayınlanmaya başlayan “Çocuk Haftası” dergisi, çocukları eğlendirmek ve eğitmek amacının yanı sıra, ideal çocuk tipini dergi üzerinden belirleme ve yansıtma amacı gütmüş (Alabaş, 2018), derginin hedef kitlesi ilkökula giden, okumaya yeni başlayan, meraklı hikâyeler isteyen tüm çocuklar olarak belirlenmiştir. İlk partisi 1943-1950 yılları arasında yayınlanan dergi, 1950 - 1958 yılları arasında 8 yıl kesintiye uğramış, 1958-1964 yılları arasında yayınlanmaya devam etmiştir. Dergi; bilim, sanat ve edebiyat alanında yazılardan, çocuk ve hayvanların yaşamına yönelik hikâyelerden, efsanelerden, biyografilerden, reklamlardan, çizgi romanlardan, bulmaca ve fıkralardan oluşmaktadır. Ayrıca büyüdükçe ev merkezli yaşamdan koparak dış dünyayı tanımak isteyen çocuklar için çok sayıda gezi yazısı yer almakta (Asar ve Yeşilyurt, 2017), dergi sayfalarının çoğunda yer alan edebi ürünlerin;

Şekil: 1

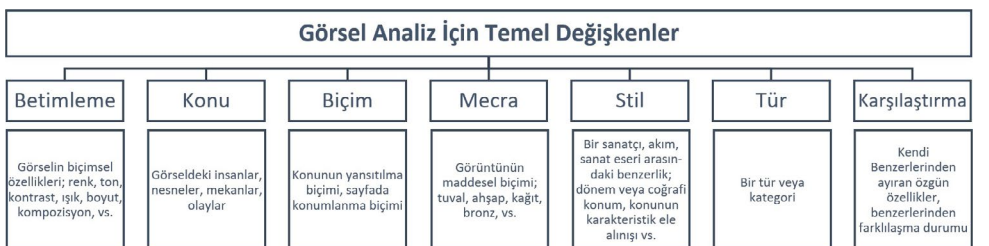
Makalenin çatısının oluşturulma diyagramı.

Şekil: 2

Sixsmith’in Evin Anlam Kategorileri.

Şekil: 3

Schroeder’in Görsel Analiz Değişkenleri.



¹ Seksen yıldır kurumsallaşmamış ve daha çok öbür dünyaya yönelik öğretimin amaçlandığı eğitim yapısı, Cumhuriyet’in ilanıyla geliştirilmeye çalışılmış; kızların eğitimde yer alması, laiklik, demokratik eğitim gibi konulara değinilmiştir. Toplumsal sınıf gözetmeksizin her çocuğun eğitim hakkı olduğu anlaşılmış, 1924 yılında ilkokullar karma eğitim vermeye başlamıştır. 1928 yılında başlayan okuma-yazma seferberliği ile “modern çocuk” Türkiye’de üzerine düşünülmeğe başlayan bir kavram haline gelmiştir (Çişek, 2012). Tanyeli (2018) modern ev, aile ve çocuğun inşasının okul üzerinden kurulması gerektiğini; örgün eğitim ile çocuğun evden özerkleştirdiği okul yapısının, aileyi çocuk merkezli bir yapıya dönüştürdüğünü belirtmiştir.

Adı	Çocuk Haftası
Basım Yılları	1943-1964
Sahibi	Tahsin Demiray (1943-1950) / Celal Demiray (1958-1964)
Yazı İşleri Müdürü	Rakım Çalapala / Celal Demiray
Yapım Ekibi	Kemal Tuğcu, M. Atilla Aykut, M. Cahit Gündoğdu, R. Ekrem Koçu, Orhan Tolon...
Basım Yeri	İstanbul, Ankara Cad. No. 36
Yayınevi	Türkiye Yayınevi

Şekil: 4
Çocuk Haftası Dergi Künyesi.

kahramanlık, yurttaşlık sorunları, dünya sorunları gibi ciddi meseleleri ele aldığı görülmektedir. 1943-1950 yılları arasında toplam 374 sayı yayınlanmış olup 121 tanesinin kapak çizimlerinde evin kişisel, sosyal ve fiziksel boyutlarına dair imgeler yer aldığı tespit edilmiştir. 1962 yılında yayınlanan 52 sayının sadece 3, 1963 yılında yayınlanan 52 sayının sadece 2 ve 1964 yılında yayınlanan 42 sayının sadece 3 tanesinin kapağında eve dair görsel kodlar yer aldığı görülmüştür. Bu kapakların 54 tanesi ev içi mekânda geçmekte, 28 tanesi evin dış mekânında geçmektedir. 34 tanesinde ev içi cinsiyet rolleri yansıtılmakta, 31 tanesinde evle ilişkili insanlar ve ilişki türleriyle ilgili görseller yer almakta, 37 tanesinde aidiyet, mahremiyet, kişisel eşyalar gibi eve ait değerler yansıtılmaktadır.

4.1. Değerlendirme 1: Fiziksel; Ev-içi Mekân / Mimari Stil

Bir mekânın planlamasını ve günlük kullanımını incelemenin en iyi yollarından biri mekânsal dilini analiz etmektir (Levinson, 1996). 1940-1950 yılları arasında yayınlanmış ev dergilerinde yer alan mekân

planlaması; koltuk ve berjerlerin konumu ve rengi, orta ve kenar sehparların modeli, perdelerin deseni ve ev içinde kullanılan abajur, çerçeve, vazo, hayvan figürü gibi dekoratif objeler ve hatta mekânda bulunan kadın figürü Çocuk Haftası dergi kapaklarında da benzer şekilde yansıtılmıştır (Şekil 5 ve 6). Öyle ki, Amerikan Ev Dergisinde görülen salon kesitindeki berjer ve kitaplık kullanımı, Çocuk Haftası Dergisinin 360. sayısında neredeyse aynı şekilde yer almaktadır (Şekil 7). Uzunarslan (2013), 1930'lar itibariyle batıdaki gelişmelerin toplum yapısındaki yansımalarının ev içi mekân düzenlemesinde de görülmeye başladığını ve "Yedigün" gibi dönemin popüler dergilerinde Cumhuriyet dönemi ev dekorasyonunun Batılı tarz mobilyalar ile nasıl oluşturulması gerektiğinin anlatıldığını belirtmiş; Şumnu (2013) ise bu durumu bir yandan "yeni ve asri ev" kutlanırken, diğer taraftan bir türlü içselleştirilemeyen ve özden kopuşa işaret eden bir iç mekân ve evsizlik hali şeklinde yorumlamıştır. Çocuklara hitaben yayınlanan Çocuk Haftası dergisinde de Batılı tarz mekân kurgusunun yansıtılmak istendiği görülmektedir.

Tablo: 2
Görsel Analiz Tablosu 1.

Görsel Analiz 1		
Dergi No:	11, 12, 13, 15, 28, 38, 39, 45, 48, 49, 61, 63, 64, 65, 87, 89, 92, 96, 104, 106, 108, 113, 115, 118, 126, 128, 130, 134, 139, 143, 147, 229, 232, 233, 238, 243, 245, 327, 328, 331, 332, 333, 335, 343, 351, 355, 356, 358, 360, 365, 371, 372, 32, 33	
Evin Anlam Kategorisi:	Fiziksel; Ev-içi Mekân / Mimari Stil	
Görsel Analiz Değişkenleri	Betimleme	Genelde kırmızı, mavi, sarı ve yeşil renklerin tercih edildiği koltuklar, berjerler, duvar kâğıtları ve perdeler; canlı ev içi mekânı yer almaktadır.
	Konu	Görsellerde; ev halkı ve evle ilişkisi olan diğer insanlar; masa, abajur, vazo, koltuk, sehpa, küll tablası, sandalye, danteller, çerçeve, ayakkabılık, ayna, vitrin, yatak, halı, perde, telefon, kitaplık, büst, radyo gibi ev içi nesnelere yer almaktadır.
	Biçim	Merkezinde insan olan, çevresinde mekânın şekillendiği; birkaç cümlelik konuşmalar içeren, dergi isminin büyük bir şekilde yer aldığı sayfa biçimi
	Mecra	Dergi 18,4cm x 26,4 cm boyutundaki saman kâğıda basılmıştır.
	Stil	Derginin 1943-1947 arası sayıları Sururi Gümen, 1947-1950 arası sayıları Firuz Aşkın ve 1960 sonrası sayıları "Mıstık" mahlaslı Mustafa Eremektar tarafından çizilmiştir, çizginin karikatüristik çizgisi korunmaya çalışılmıştır.
	Tür	El çizimi.
	Karşılaştırma	Dönemin tasarım mobilya örneklerine rastlanmakta, kullanılan renklerin dönemin yaygın ev dekorasyon renkleriyle benzeştiği görülmektedir.

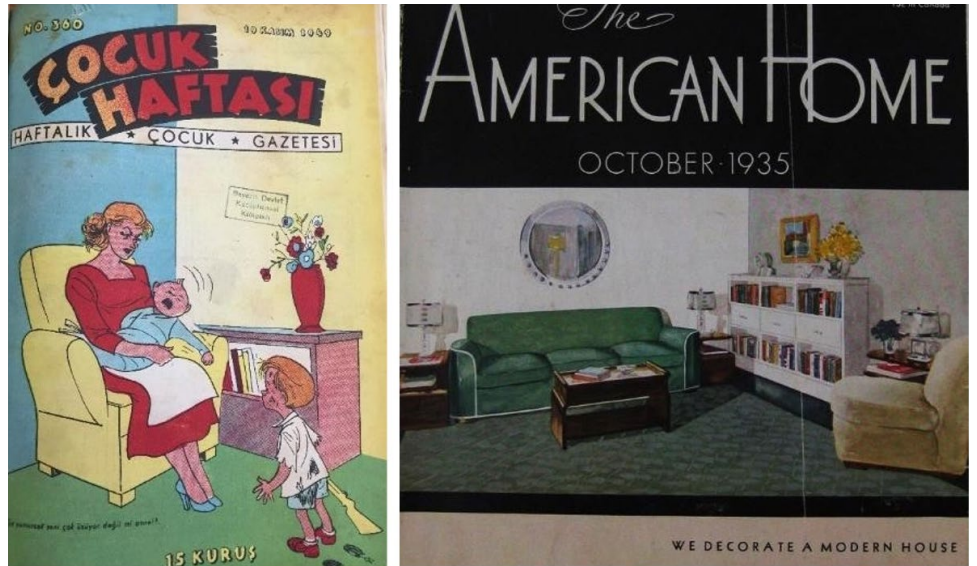


Şekil: 5
1940-50 seneleri ev dergilerinden mekân gör-
selleri (The American Home, 1940 - URL-1,2,3).

Şekil: 6
Çocuk Haftası dergi kapaklarındaki iç mekân
çizimleri.



Şekil: 7
Çocuk Haftası Dergisinden ve Amerikan Ev
dergisinden salon kesitleri (The American
Home, 1935).



Batur (1998), modern konut, konfor ve mo-
bilyanın ev sahibi için bir statü ve çağdaşlık
belgesi olduğunu dile getirmekte, kapak-
larda yer alan 1930’lu yıllara ait Jindrich
Halabala tasarımı kırmızı berjer ya da o
dönemin sık kullanılan etekleri büzgülü
koltuk kılıfı bir statü göstergesi olarak
resmedilen popüler veya tasarım mobilya

türlerine örnektir (Şekil 8). Şekil 9’da yer
alan bacakları oymalı mermer sehpanın
19. Yüzyılın en ünlü modellerinden “Louis
XIV stili” bir sehpa; oval ahşap sehpanın
1940’larda İsveç’te üretilmiş bir sehpa; oval
kırmızı sehpanın ise 1930’ların en yaygın
sehpa modellerinden olduğu görülmüş-
tür. Bu mobilya türlerinin Çocuk Haftası



Şekil: 8

Çocuk Haftası'nda yer alan berjerler ve referans alındıkları berjer tipleri (URL-4,5,6,7).



Şekil: 9

Çocuk Haftası'nda yer alan sehpa ve referans alındıkları sehpa tipleri (URL-8,9,10,11).



dergisinde neredeyse bire bir kullanılması, çocuğa bu görsel kültürün çizimler vasıtasıyla aktarılmaya çalışıldığını göstermekte; Talen ve Coffindaffer (1999) çocukların kitle iletişim araçları üzerinden edindikleri sembolik imajların kendi dünya bakışlarını belirlemede ve kültürel alt yapılarını oluşturmada çok önemli bir yere sahip olduğunu belirtmektedir.

Dönemin çağdaş tasarımlarının dışında klasikleşmiş modellerin sık kullanımı; o dönemde henüz yaygın bir şekilde kullanılmayan modern mobilyaların dergideki görseller aracılığıyla toplumsal hafızanın bir parçası haline getirilmeye çalışıldığını

göstermektedir. 1948 senesinde Arkitekt dergisinde yayınlanan "Mobilya Meselesi" metninde Türkiye'de mobilya üreten çok az sayıda atölye olmasına karşın başka ülkelerde mobilyanın bir sanat eseri değeri gördüğü ve mimarlar tarafından özel olarak tasarlandığı anlatılmakta, derginin 1950 senesinde yayınlanan aynı isimli yazısında memlekette halen rahat, sağlam ve zevkli mobilyalar üretilmediği, seneler önce getirilmiş İngiliz ve Fransız mobilyaların kıymetli bir eşya gibi elden ele geçtiği söylenmiştir. Türkiye'de modern mobilya tarihinin 1960'larda oluşmaya başladığı bilinmekte (Karakuş, 2013), İngiliz ve Fransız tarzı mobilyaların basılı yayınlar vasıtasıyla okuyucuya

Şekil: 10

Çocuk Haftası Dergisi ve Yedigün Dergisinde yer alan radyo görselleri (URL-12).



Şekil: 11

Çocuk Haftası ve Arkitekt dergisinde yer alan Çalışma Odası görselleri (URL-13).



ulaştırıldığı ve bu sayede Batı tarzı ev dekorasyonunun elit ailelerin evlerinde görülme-ye başladığı bilinmektedir (Özer, 2002). Dergi kapaklarında görülen Fransız tarzı sehpa ve koltuklar bu durumun bir göstergesidir. 1950’lerde uzun yıllar kitap ve dergi kapağı çizimleri yapan grafik tasarımcısı Sait Maden o dönemde dergi kapaklarının özellikle Amerikan dergilerinden aşırılmış kadın, erkek ve ev tipleriyle dolu olduğunu ifade etmektedir (Durmaz, 2008). Erken Cumhuriyet Dönemi’ndeki batılılaşma arzusunun her alana sirayet etmiş olması ve özellikle geniş kitleler tarafından okunan popüler kültür ürünleri vasıtasıyla içselleştirilmeye çalışılması, Çocuk Haftası dergisinin üç farklı kapak çiziminden Batı bağlantılı olan Sururi ve Firuz’un Batılı ev imgesini dergide daha olağan bir biçimde işlenmesine sebep olmuştur. Türkiye’de henüz kullanımı yaygınlaşmamış radyo gibi ev eşyalarına ve çalışma köşesi gibi iç mekân çizimlerine okuyucunun zihninde bilinçli bir şekilde Batılı ev imgesi oluşturulmak üzere yer verilmiştir. Radyonun dünyanın herhangi bir yerindeki olayları iletmesi (Başoğlu, 1939) ve haftanın belli günlerinde Almanca, Fransızca, Türkçe gibi derslere yer vermesi (Hâkimiyeti Millîye, 1930) bu muhteşem aletin insanların kültür

ve bilgisini yükseltmesine sebep olmuştur (Münir, 1953).² Burhan Belge (1942) radyonun icadı ile evin en gerekli eşyalarından biri sayıldığını dile getirmiş, Vedat Nedim Tör (1942) evinde radyosu olmayanların kendilerini şanssız saydığını belirtmiştir. Şekil 10 da, 1943 yılında Arkitekt dergisinde yayınlanan bir radyo reklamı yer almakta; 1948 yılında Yedigün Dergisi’nde radyo ile gelen modern yaşam tasviri yapılmakta, bu tasvir Çocuk Haftası dergisinin 63. sayısında da radyonun salondaki merkezi konumu ve etrafındaki insanların duruşu üzerinden kendini göstermektedir. Prof. Dr. Doğan Erginbaş, 1961 yılında yayınlanan “İnsan ve Ev” adlı kitabında modern evin radyo dinlemek için müsait bir yere ve sandalye, masa ve kitaplığın yer aldığı bir çalışma köşesine ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Çocuk Haftası kapaklarında salon içinde çizilmiş masa ve sandalye ile oluşturulan çalışma köşesi görselleri, Ev ve İnsan kitabında bahsi geçen “modern evin olmazsa olmaz parçalarından” olan çalışma odalarına örnektir (Şekil 11). Güzel kadın imgesiyle eşleştirilen radyonun aksine çalışma odası takım elbiseli modern baba figürüyle eşleştirilmiştir. Çocuk Haftası dergisinin birçok kapağında yer alan yemek takımlarının sergilendiği

2 Gazeteci Yunus Nadi radyonun Batılılaşma ve modernleşme yolunda en önemli aygıtlardan biri olduğunu “Viyana Radyosundan on bin kişilik bir sınıfa ders veriliyor. Dilerseniz bu sınıfa siz de girin ve o dersleri siz de takip edin. [...] İşte bütün dünyayı bir tek odanın içindeki küçük bir kutuda komprime halinde emrinize amade tutan mucize: Bu radyodur.” sözleriyle dile getirmiştir (akt. Koç, 2012).

Tablo: 3
Görsel Analiz Tablosu 2.

Görsel Analiz 2		
Dergi No:	20, 27, 36, 40, 46, 47, 50, 54, 66, 70, 76, 79, 81, 82, 91, 97, 99, 101, 125, 144, 227, 230, 329, 339, 341, 344, 350, 23	
Evin Anlam Kategorisi:	Fiziksel; Ev-dışı Mekân / Bahçe / Sokak / Yapılar / Güvenlik ve Konfor	
Görsel Analiz Değişkenleri	Betimleme	Genelde kırmızı, mavi, sarı, turuncu ve yeşil renklerin kullanıldığı, canlı, merkezinde insan olan ve evin önü, bahçesi, sokağı gibi eve bağlı mekânlar ile mahalle ve sokaktaki ev dokusunu içeren çizimler yer almaktadır.
	Konu	Görsellerde; farklı açılardan çizilmiş, etrafları çitlerle çevrili, kırma ve düz çatılı müstakil evler, apartman ve müstakil evlerin iç içe olduğu sokak dokusu, genelde caminin yer aldığı şehir silüetleri, cumbalı evler, apartman içi merdivenler, tramvaylar, ağaçlar ve yeşillik ortak alanlar yer almaktadır.
	Biçim	Genelde merkezinde insanlar olan, hikâye kurgusunu destekleyecek mekânın çeperde şekillendiği bir sayfa biçiminden yararlanılmıştır.
	Mecra	Dergi 18,4cm x 26,4 cm boyutundaki saman kâğıda basılmıştır.
	Stil	Kapaklarda dönemin fiziksel yapısı, Cemal Nadir Güler adlı çizerin çizim tarzından etkilenilerek mizahi ve karikatüristik bir dille yansıtılmaya çalışılmıştır.
	Tür	El çizimi.
	Karşılaştırma	Kapaklarda resmedilen köy yaşantısı doğulu yaşam biçimine, şehir yaşantısı ise batılı yaşam biçimine referans vermektedir.

sarı, yeşil ve mavi; halı kaplamalı zeminlerde ise kırmızı veya yeşil renkler tercih edilmiş; bu renklerin dönemin en büyük mobilya imalatçılarından olan Kroehler'in 1940 senesi salon renk paletindeki renkler ile örtüştüğü görülmüştür (Şekil 13). Bu renklerin tercih edilmesinde ayrıca; dönemin yeni kullanılmaya başlanan ofset baskı tekniğinin kırmızı, sarı, mavi ve siyah renkleri üzerinden diğer renkleri elde edebilmesi, baskının saman kâğıt üzerinde taşıdığı dağılma riski, basım kolaylığı açısından yalnızca dört sayfasının fazla renk kullanılmadan renkli basılabilmesi gibi faktörler de önemli bir rol oynamıştır. Çocukların mekânlarla ilişki kurma ve onları anlamlandırma sürecinin ilk olarak renkler üzerinden sağlanması (Piaget, 1955) ve bir düşünceyi betimlemeye önce renk ve biçim gibi sembolik özelliklerin yorumlanması ile başlanması (Beard, 1969); kapaklarda kullanılan renklerin çocukların zihnindeki ev imgesinin oluşturulmasında belirleyici olduğunu düşündürmektedir.

4.2. Değerlendirme 2: Fiziksel; Ev-dışı Mekân

Kapaklardaki mahalle çizimlerinde; bahçeli bitişik nizam müstakil evlere, yeşil alanlara ve camilere rastlanmakta; ileriki sayılarda apartmanların aralara serpiştirildiği; bazılarında sadece müstakil evlerin ya da müstakil ev ve apartmanların bir arada bulunduğu çizimler yer almaktadır. Tekeli'ye (2012) göre Türkiye'de konut sorunu 1950'lerde

başlamış, 1955'lerden itibaren ise yaygınlaşarak hâkim konut tipini oluşturarak modern hayatın bir simgesi haline gelmiştir.³ Bu dönem müstakil evlerden apartman dairelerine geçilen bir dönem olmakla birlikte dergide müstakil ev hayatının da sıklıkla resmedilmesi, bir geçiş ve dönüşüm dönemi içinde olduğunu göstermektedir. Şekil 14'de görüldüğü üzere; daha köylük yerlerdeki evler kırma çatılı, daha modern yerlerdeki evler düz çatılı resmedilmiştir. Gülsüm Baydar Nalbantoğlu (1993) Erken Cumhuriyet Dönemindeki modern evlerin düz çatılı, geniş pencereci, beyaz alçı cepheci olduğundan bahsetmekte; dergi kapaklarında düz çatılı, sade cepheci, süslemesiz ve yalın resmedilen müstakil evler artık Milli Mimari Üslup özelliklerinin terk edilmeye başladığını ve Modern mimari yaklaşımın yansıtılmaya çalışıldığını göstermektedir (Sözen, 1984). Genelde müstakil evler bahçe içinde, çitlerle çevrili, tek ya da iki katlıdır. Köy evlerinin bahçesinde tavuk, horoz gibi hayvanlar; modern evin bahçesinde ise oturma elemanları yer almaktadır. Arkitekt dergisinin 1943 senesinde yayınlanan "Kasabalarımız" adlı yazıda, Türkiye'de belediyelerin hala büyük bir kısmının şehir karakterinde değil, şehirle köy arası sayılan "kasabalar" şeklinde olduğu vurgulanmıştır. Reuter (1943), bu tip yerlerde üç kata kadar yüksek binaların bulunabileceğini ama nüfusun genellikle küçük evlerde oturmayı tercih ettiğini ve yiyeceklerini topraklarından çıkardıkları

3 Şumnu (2018), "Mimarlar ve Apartmanları" adlı kitabında 1950'lerde bankalar arasındaki ikramiye yarışının artmasıyla bahçeli müstakil ev modelinden, çok sayıda ama nitelikçe daha mütevazı yapılara geçildiğini dile getirmiş, önceleri "7 kişilik bir alleyi" rahatlıkla barındırabileceğine ilişkin yapılan vurgunun "küçük/çekirdek bir alleyi" ya da "yeni evli bir çifti" barındırabilecek nitelikte az metrekaresi evlere dönüştüğünü dile getirmiştir. Bu durum Erken Cumhuriyet dönemi toplumsal yapısında yaşanan değişimi de gözler önüne sermektedir.

nı; Bozdoğan (2002) ise, erken cumhuriyet döneminde modern Türk mimarisinin ulusal ile uluslararası, gelenek ile modernlik arasında gidip gelen bir karşıtlığa sahip olduğunu ifade etmiştir. Farklı tip müstakil ev çizimleri, şehir ve köy evi ikiliğini yansıtırken, bu çizimler dönemin henüz ne tam olarak şehirlili olabildiğini, ne de eskisi gibi köylü kalabildiğini göstermiştir. Dış mekân çizimlerinin bazılarında 1940-50'lerin modern giyimine sahip kadın ve erkekler yer alırken; bazı kapaklarda geleneksel insan tipinin özellikle şişman ve eski tarz kıyafetlerle çizildiği tespit edilmiştir (Şekil 15). Çizerin bu tercihi, modern yaşam ve insan figürünün idealleştirilmesiyle, eski-yeni, geleneksel-modern, doğu-batı ikiliklerine karşı bir fikir beyanı olarak yorumlanabilir.

Apartment içi çizimleri, merdiven ve daire kapısının yer aldığı, sosyal hayata dair fikir veren çizimler şeklindedir. Apartment içinin resmedildiği dört kapaktan iki tanesinde daire sahibine yönelik bir şikâyet yer almakta; kapaklardan birinde apartmana yeni taşınan çocuk, komşu daireye oynayabileceği birini bulmaya gitmekte; diğer kapakta ise çocuk, komşu dairede olan

biteni merdivenden seyretmektedir (Şekil 16). Bu görsellerden, apartman hayatının müşterek bir yaşam anlayışı sunduğu ve alışık olunan ve yatayda şekillenen mahalle yaşantısının düşey bir hal alarak çocukları yalnızlaştırdığı çıkarımları yapılmıştır. Bu çizimler, özellikle apartmanın düşeyliğini vurgulamakta, mimari elemanların fiziksel yakınlığına karşın apartman yapısının sosyal hayatta bazı kopmalar meydana getirebileceğine işaret etmektedir. Çocuğun apartman mekânındaki yeri üzerine yazan isimlerden James (1993) çocukların mekân ve aktivitelerinin ev mekânı içine hapsedildiğini vurgularken; Barre (1984) çocukların sokaklardan uzaklaştırılmasıyla sınırlandırılmış bir mekân ve düzenlenmiş bir zamanı deneyimlemek zorunda kaldıklarını belirtmektedir. Orhan Pamuk (2013) "İstanbul: Hatıralar ve Şehir" adlı kitabında dedesinin 1935 senesinde Cihangir'de yaptırdığı apartmanla ilgili "[...] yıllar sonra bir dairede yaşayacağım büyük apartmanın asansörsüz, kalorifersiz ve dairelerin de küçük olması bende bir hayal kırıklığı yaratmıştı" sözleriyle bir nevi Erken Cumhuriyet döneminde yaygınlaşmaya

Şekil 14

Çocuk Haftası dergisinde yer alan müstakil ev çizimleri.

Şekil 15

Çocuk Haftası dergisinde apartman ve müstakil evlerin bir arada bulunduğu kent dokusu.





Şekil: 16
Çocuk Haftası dergisinde yer alan apartman içi çizimleri.

Şekil: 17
Çitlerle çevrili alanların bulunduğu dış mekân çizimleri.

başlayan apartman yapısını ve hissettirdiklerini bir çocuğun gözünden yansıtmıştır. Tümer (1984) bir grup çocuğa nasıl bir evde oturmak istediklerini sorduğunda aldığı yanıtlardan tekrar edenler "bahçeli ev, deniz kenarında ev, geniş ve ferah ev, müstakil ev, tek katlı ev, apartman olmayan bir ev" şeklindedir.⁴

Bengtsson (1970), çocuklu bir aile için ideal evin, iç mekân ile dış mekân arasında özgürce hareket imkânı sağlayan, sınırlardan arındırılmış bir yer olması gerektiğini ifade etmekte; dergideki birçok dış mekân çiziminde ise evlerin ya da apartmanların bitişiğindeki arazinin özel mülkiyetin sınırlarını belirleyen, evin mahremiyetine işaret eden ve güvenlik ve kontrolü sağlayan çitlerle çevrili olduğu görülmektedir (Şekil 17). Burada bahsi geçen sınırlar, müstakil bir evin etrafına çizilen çitler mi, evin kapısına vurulan kilit mi yoksa evi yeryüzünden üç beş kat yukarı taşıyıp merdivene muhtaç eden apartman yapısı mıdır bilinmese de, farklı ikamet biçimlerinin farklı sınırları beraberinde getirdiği açıktır. Aries'e (1980)

göre 20. Yüzyıla kadar kentin bir parçası olan çocuk zamanla kent mekânından kopmaya ve özel mekâna çekilmeye başlamıştır. Sınırları tarifleyen çitler aslında çocuğun kent mekânından kopuşuna da işaret etmektedir. Dergi kapaklarındaki müstakil ev çizimlerinde yansıtılan fırlama çocuk tipi; apartman içi çizimlerde daha beyefendi ve kurallarla kontrol edilen bir hal almıştır. Şahin (1985), çocukların hep sokakta olmak istediklerini, onlar için evin "yine etrafı darmadağın etmişsin", "tepinip durma, alt kattakileri rahatsız ediyorsun" gibi cümlelerle sınırlandırılan kurallarla yüklü bir mekân haline geldiğini ifade etmiş; Barre (1984) yeni konut tipi olan apartmanlarda genellikle çocuk odasının evin en küçük mekânı olduğunu dile getirmiştir. Apartman yaşamına geçişin çocuğu ehliyleştiren ve kısıtlayan bir yapı olduğu Çocuk Haftası dergi kapaklarında da kendini göstermektedir.

4.3. Değerlendirme 3: Sosyal; Cinsiyet Roller

4 Erken Cumhuriyet Döneminde çocuk ve mekân üzerine, bu dönemin tek mimarlık dergisi olması yönüyle önem taşıyan Arkitekt dergisinde yer alan yazılar: "21. Yüzyıl Kentinde Çocuk Olmak", "Çocuk ve Mimar", "Çocuk ev Mekân ya da Vitirilmiş Kent", "Çocuklar ve Mekânlar", "Nasıl Bir Evde Oturmak İstersiniz Çocuklar", "Piaget'ye Göre Çocukta Mekân Kavramının Gelişimi".

Görsel Analiz 3		
Dergi No:	12, 28, 32, 39, 62, 82, 89, 104, 112, 115, 118, 124, 126, 127, 130, 134, 145, 147, 226, 229, 235, 240, 241, 331, 333, 336, 342, 345, 356, 360, 366, 368, 19, 38	
Evin Anlam Kategorisi:	Sosyal; Cinsiyet Rollerini	
Görsel Analiz Değişkenleri	Betimleme	Çizimlerde yer alan kadınlar genelde açık renkli kıyafetlerle, erkekler koyu renkli kıyafetlerle çizilmiştir.
	Konu	Kadınlar evde genellikle temizlik önlüğü ile ev işi yaparken, çamaşır yıkarken, örgü örerken, çocuğa yemek yedirirken; ev dışında ya da ev işi dışında modern bir kıyafet ve duruş ile çizilmiştir. Erkekler ise genellikle takım elbiseli, koltukta oturup gazete okurken, işten gelirken ya da çocuğa nasihat verirken çizilmiştir.
	Biçim	Görseller genelde ev içi mekânda geçmekte, merkezde insanlar yer alıp o mekânı niteleyen ev eşyaları ve süs objeleri yer almaktadır.
	Mecra	Dergi 18,4cm x 26,4 cm boyutundaki saman kâğıda basılmıştır.
	Stil	Kadın çizimleri, A. Warhol'un Pop-Art stiline kadın imajını akla getirmektedir.
	Tür	El çizimi.
	Karşılaştırma	Çizilen kadın ve erkek imajları dönemin ev ve dekorasyon dergilerinde yansıtılan kadın ve erkek imajlarıyla benzeşmektedir.

Tablo: 4

Görsel Analiz Tablosu 3.

Imrie (2006), evin anlamının sabit olmadığını, hane üyeleri arasındaki yaş ve cinsiyet gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiğini belirtmiş; Erginbaş (1961), aile yapısının ve ihtiyaçlarının çözümlenmesiyle ideal ev yapısının ortaya koyulabileceğini betimlediği modern aile tablosu üzerinden anlatmıştır. Bu tabloya göre baba figürü; ticaretle meşgul, evinden sabah çıkıp akşam dönen, okumaya meraklı, dost toplantılarını seven, çocuğunun da faydalanması için evde kitaplık bulunmasını isteyen kişi; anne figürü ise; “kocasını misafir seven, çocuklarının dikişlerini yapan, bunun için günlük oturma yerlerinden ayrı [...] bir köşeyi tercih eden, giyimine meraklı, gardırobu zengin” kişi olarak tanımlanmıştır. Zeynep Yasa Yaman (2006), Cumhuriyet döneminin ideal ev yapısından önce ideal aile yapısını ve onun nasıl olması gerektiğini tanımladığını belirtmiştir.⁵ Dergi kapaklarında, anne figürü olan kadın genellikle beyaz önlüğüyle, çamaşır taşırken, örgü örerken, tabak yıkarken, mutfakta çocuğunu yedirirken, bebek bakarken ya da kapıda eşini karşılarken çizilmiştir. Bir kapakta ise erkek çocuk kız çocuğa “Ev kızı olup da bir reçel pişirmeyi öğrenemedin!” diye sitem etmektedir (Şekil 18). Baba figürü olarak çizilen erkek ise takım elbise içinde, genellikle salonun bir köşesinde berberde gazetesini okurken veya çocuğun yaramazlığı, evdeki gürültü gibi durumlardan şikâyet ederken (Şekil 19); bazı kapaklarda ise işten eve gelmiş ya da çocuğuna nasihat verirken çizilmiştir (Şekil 20). Bu kapaklardan; kadının yerinin

evi, işinin ev işi ve çocuk bakımı olduğu; erkeğin yerinin evin dışı, işinin çalışıp para kazanmak, eve geldiğinde ise rahatça dinlenmek olduğu anlaşılmaktadır. Baba figürünün genellikle tek kişilik koltukta resmedilmesi onun ev içinde sahip olduğu özgür ve bağımsız pozisyonun; çocuğuna nasihat verirken ki duruş ve vücut dili evin direği ve en iktidarlı kişisi olduğunun bir göstergesidir.

Bu dönemin ev ve ev ürünleri reklamlarına bakıldığında “Yani bir kadın ne kadar çok çalışırsa o kadar sevimli görünür!”, “Kadınlar mutfakçı terk etmez!”, “Ona erkeklerin dünyası olduğunu gösterin” gibi sloganlara rastlanmış, kadının yerinin ev, rolünün hizmet etmek; erkeğin rolünün ise hizmet edilmek olduğu vurgulanmıştır (Şekil 21). Gilman (2002) evin, sosyal boyuttaki pozitif anlamlarının yanında, ev işlerinin angaryasını barındıran ve aile içi şiddetin de meydana geldiği bir korku yeri olduğunu dile getirmektedir. Buradan, evin anlamının yaşa ve cinsiyete göre farklı biçimlerde şekillenebileceği, aile bireylerinden biri için dinlenme ve rahatlamayı temsil ederken öteki için iş sahası olabileceği anlaşılmaktadır. Bunun dışında anne genellikle ev dışı mekânlarda önlüksüz, şık ve daha kadınsı çizilmiş; ev içinde ise baba figürünün himayesindeki güzel ve modern anne imajı canlandırıldığında, modernliği sembolize eden bir nesneyle ilişkilendirildiğinde (radyo gibi) ya da ev partileri veya komşu ziyaretlerinde bu şekilde resmedilmiştir. Bütün bu çizimler ile oluşturulmaya ve yansıtılmaya çalışılan ideal

5 Tanyeli, 1930'lardan itibaren gelen bir düşünme güzergâhı ile evin sanki kendiliğinden değişiyormuş gibi algılandığını, fakat bu değişimin temelinde aile yapısındaki dönüşümün yattığını görmüş gerektiğini vurgulamıştır. Çocukların artık bir yetişkin olarak görülmemesi işe gitmemelerine, eğitimlerinin eskieye nazaran daha önemli bir hale gelmesine ve eğitime ayrılması gereken bir bütçe ihtiyacının doğmasına yol açmış; bu ihtiyaç doğrultusunda, 1945 sonrası dönemde kadınların işe girmeye başlaması toplumsal aile yapısında meydana gelen dönüşümler sonucunda olmuştur (Hobsbawm, 1994). Toplumsal yapıdaki değişimlerin beraberinde farklı ihtiyaçlar doğurması, ev içi hayatın yeniden düşünülmesine ve planlanmasına sebep olmuştur; bu amaçla ortaya çıkan “Mir'atü'l-Beyt”, “Rehber-i Umur-i Beytiye”, “İdare-i Beytiye” gibi kitaplarla; ev işlerine, ev idaresine, evde nasıl yemek yeneceğine, çocukların görevinin neler olduğuna dair detaylı bilgiler öğretilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla günümüz ailelerinin daha az sayıda ferde sahip olması, çocukların erken yaşlarda yuvadan ayrılması, kadınların çalışmaya başlaması ve bunun gibi parametreler, ev içi planlamasında da değişikliklere sebep olmuştur.



Şekil: 18
Çocuk Haftası'nda yansıtılan kadın/anne imajı.

Şekil: 19
Çocuk Haftası'nda yansıtılan erkek/baba imajı.



bir aile portresi vardır. Çalışan, eğitilmiş, iktidar sahibi, çocuğuna nasihat veren evine ekmek getiren ve daima şık giyimli baba; sosyal, kültürlü, evine bağlı, çocuklarıyla ilgili ve şık giyimli anne ve ailenin merkezindeki çocuk (Artıkoğlu, 2008). Dergi kapaklarındaki çizimlerin modern aile yapısını teşvik

edici nitelikte olmasına rağmen dönemin çizilmeye çalışılan ideal ev ve aile resmi birçok problemlili düşünce barındırmaktadır. Modern bir saray olarak yansıtılan ideal ev ve kadınların ev içindeki iş yükünü azaltmayı vaat eden yüksek teknoloji ev eşyaları yansıtılanın tam aksine "evi bir saraya değil,



bir kafese" dönüştürmektedir (Goldsack, 1999). Çocuk Haftası dergisinin sadece kapaklarına bakıldığında bile o dönemin ev hayalinin, kadınların kafasındaki ev hayaliyle örtüşmediği anlaşılmaktadır.

4.4. Değerlendirme 4: Sosyal; Evle İlişkili İnsanlar, Evle İlişki Türü

Sixsmith'e (1986) göre evin sosyal boyutunun en önemli alt başlıklarından biri evle ilişkisi olan insanlar ve bu insanların ilişki türleridir. Kapaklardaki iç mekân çizimlerinde çoğunlukla anne, baba ve çocuk yer almakta, çekirdek aile dışında anneanne/babaanne ve dedenin de sıklıkla evin bir parçası olarak resmedildiği görülmektedir (Şekil 22). Artıkoğlu (2006), modernleşen çekirdek aile yapısı içinde yaşlı tekil aile bireylerinin de yer alabileceğini belirtmiş, bu durum dönemin modern aile biriminin

ne şekilde kurulmakta olduğunu dergi kapakları üzerinden de göstermiştir.

Evle ilişkisi olan bir diğer grup ise komşu ve arkadaşlardır. Görsellerde annenin çocuk ile birlikte sıklıkla komşu evleri ziyaret ettiği görülmekte (Şekil 23), bu çizimlerde genellikle anne ve komşu kadın sohbet ederken çocuk sıkılmakta; vazo kırmak ya da söz dinlememek gibi ayıp kabul edilen yaramazlıklarda bulunmaktadır. Komşuluk ile ilgili görsellerin ev içi mekânda geçmesi dönemin içe dönük yaşam biçimini göstermekte; bu çizimlerde özellikle kadınların yer alıyor olması kadınların evle daha çok ilişkilendirildiğini ifade etmektedir.

Bunun dışında yabancı kültüre ait, 1940 ve 50'lerin önemli sosyal organizasyonlarından olan ev partilerine de kapak çizimlerinde rastlanmaktadır (Şekil 24). Bu kapak-

Şekil: 20
İşten eve gelen ve çocuğuna nasihat veren baba çizimleri.

Şekil: 21
Dönemin cinsiyet rollerini yansıttığı ev ve ev ürünleri reklamlarından görseller (Woman's Own, 1948; My Home, 1947; URL-17,18,19,20,21,22).

Tablo: 5
Görsel Analiz Tablosu 4.

Görsel Analiz 4		
Dergi No:	11, 15, 20, 23, 50, 64, 96, 108, 125, 231, 238, 344, 349, 350, 351, 352, 365, 367, 23, 32 /13, 37, 61, 143, 327, 328, 335, 340, 346, 358, 373	
Evin Anlam Kategorisi:	Sosyal; Evle İlişkili İnsanlar, Evle İlişki Türü	
Görsel Analiz Değişkenleri	Betimleme	Genelde kırmızı, sarı, yeşil, mavi renkler; desenli kıyafet ve nesnelere kullanılmakta, ev içi mekânlar iki kaçışlı perspektifle çizilmektedir.
	Konu	Evle ilişkisi olan insanlar geniş aile bireyleri; anne, baba, çocuklar, anneanne/babaanne, dede, amca; komşu ve arkadaşlar; sütçü, çiğerci ve doktor gibi yabancılarıdır. Farklı aile bireylerinin bir arada bulunduğu, herkesin hareket halinde olduğu ve sosyalleştiği görsellerde, eve ait dekoratif objelerin detaylı çizildiği ve insanların en şık haliyle çizildiği görülmektedir.
	Biçim	Kapaklarda yer alan insanlar birbirine bakmakta, çizimin merkezinde yer almakta, kendi rollerini betimleyen karakteristik nesnelere ile bağdaştırılmaktadır.
	Mecra	Dergi 18,4cm x 26,4 cm boyutundaki saman kâğıda basılmıştır.
	Stil	Karikatüristik bir tarzda çizilmiştir.
	Tür	El çizimi.
Karşılaştırma	Dönemin var olmayan sosyal ilişkileri çizimler vasıtasıyla çocuğa aktarılmaktadır.	

larda detaylı bir iç mekân kompozisyonu ile hareketli bir mizansen kurulmuş; kadınlar en şık kıyafetleri içinde sohbet ederken; erkekler puroları eşliğinde derin konular üzerine tartışırken ya da ellerinde içkilerle salona girerken resmedilmiştir. Mekânda bulunan her birey, rutin ev işlerinin yapıldığı ev mekânı gitmiş de yerine bir balo salonu gelmiş edası takınmaktadır. 1940 ve 50’lerin fotoğraf ve reklam afişlerinde, Çocuk Haftası dergisinde yansıtılan sosyal hayata benzeyen görsellere rastlanmıştır (Şekil 25). Böyle bir sosyal aktivite ve yaşam

biçimi, o dönemin Türkiye’sinde görülmeye alışık olunan bir tabloyu yansıtmamakta; bu görsellerde gerçekte var olmayan bir hayat, modern bir yaşam tahayyülü yansıtılmaktadır. Bozdoğan (2002), bu dönemi bir yandan yeni bir kimliğin inşa edildiği, diğer yandan ise dışarıdan ithal edilen yabancı bir kültür olarak görmekte; Tanpınar’şa (1985) her ne kadar batılılaşma arzusu ile özellikle Amerikan kültürü devşirilmeye çalışılsa da “Gümrükten geçen her şey[in] müslümanlaş[tığını]” ifade etmektedir. Erken Cumhuriyet Dönemi sosyal olarak

Şekil: 22

Ev içi mekânda anneanne/babaanne ve dedenin yer aldığı görseller.

Şekil: 23

Çocuk Haftası dergisinde yer alan komşuluk ilişkilerinden kesitler.





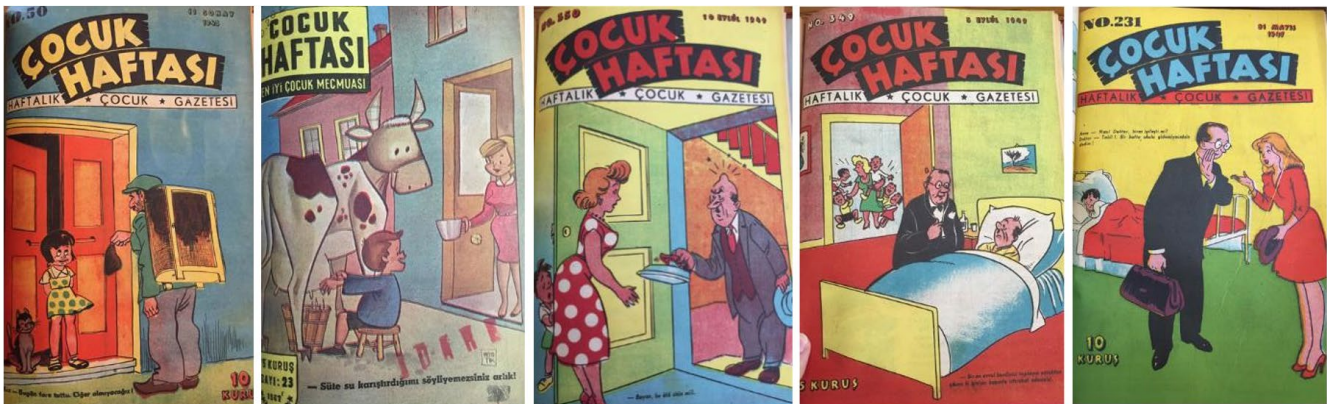
Şekil: 24
1940-50'lerin ev partilerinin Çocuk Haftası dergisindeki çizimi.

özel alanı etkisi altına almış (Doğaner, 2007); halkın yaşama biçimi, adet ve gelenekleri ve gündelik alışkanlıkları olmak üzere hayatın her alanını doğrudan etkilemiş (Göle, 1999), gelenek ve kültürel alışkanlıklardan kopuşa işaret eden bir modernite anlayışı sunmuştur (Göle, 2002). Ev partilerinin dergi kapaklarına yansıyan biraz daha alaturkalemiş hali, bu dönemin arada kalmış kimliğini göstermektedir.

İç mekân görsellerinde rastlanan bir diğer grup ise evle gereklilik durumunda ilişki kuran sütçü, çiğerci, doktor gibi yabancı kişilerdir (Şekil 26). Mirşan (1950), eski dönemlerde evlerin alt katlarının penceresiz yapılmasını, dış mekânın ayıp düşüncesi ile kadına yasaklanması ve kadının yerinin ev olarak görülmesine bağlamaktadır. Kadınları ev içine kapatan bu düşünce, kadının dışarıyla olan bağlantısını sınırlandırmış, dışarıyı evin eşiğine getirmiştir. O dönem-

Şekil: 25
1940-50'lerin ev partilerinin yer aldığı reklam görselleri (URL-23,24,25).

Şekil: 26
Çocuk Haftası kapaklarında yansıtılan evle ilişkisi olan yabancılar.



de sebze, meyve, yoğurt, süt gibi ihtiyaçlar evin önündeki sokak satıcıları tarafından karşılanmış, bu satıcılar aynı zamanda evin sokağa, sokağın eve bir uzantısı olmuştur. 1940’lı yılların orta halli bir bütçeye göre tasarlanan memur evinin olmazsa olmazlarından sayılan evin mahremiyetini muhafaza edecek ve kapıdan yabancılarla görüşmeyi sağlayacak “giriş/eşik” imgesine (Mortaş, 1944) dergi kapaklarında da rastlanmıştır.

4.5. Değerlendirme 5: Kişisel; Aidiyet/ Kimlik/ Kişisel Değerlerin Yansıtılması

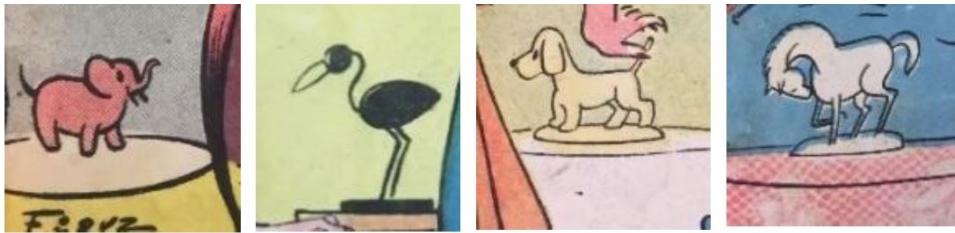
Maslow (1970), bir evin hava şartlarından korunma, güvenlik, konfor gibi düşük seviyeli ihtiyaçları karşılayan fiziksel bir yapı olduğu kadar; kişinin ideallerini, değerlerini, kimliğini yansıtmak gibi yüksek seviyeli ihtiyaçlarını da karşılayan kişisel bir yapı olması gerektiğini dile getirmektedir. Benzer bir ifadeyle Wolfe ve Prohansky (1974) de, her ne kadar evin; uyuma, yeme, yıkanma, dinlenme gibi fonksiyonel ihtiyaçlara tahsis edilmiş mekânsal bir anlamı olsa da, bu hayati ihtiyaçların ötesinde; hayal kurmak, yalnız kalmak, kendini bulmak gibi kişisel işlevleri de yerine getirmesi gerektiğini belirtmektedir. Kapaklar üzerinden evin kişisel anlamına dair çıkarımlar yapmak mümkündür. Şekil 27’de görülen ev misafirliğinde öpülme korkusu, evden çıkma ve taşınma durumu, evin yolunu kaybedip kaybolma korkusu ve ev kızı olma gibi olgu-

lar; eve ait, ev üzerinden şekillenen, kişinin eve yüklediği anlamı yansıtan kavramlardır. Ev taşınabilen, kaybedilebilen, ait olunabilen, içinde huzursuz ya da huzurlu olunabilen bir yerdir. Ev kişiye göre anlam ve boyut değiştirmektedir.

İç mekân çizimlerinde evin sahibine ait, onun zevkini, ilgi alanlarını, geçmişini ve sanat anlayışını yansıtan nesnelere yer almaktadır. Sebba ve Churchman (1986), insanların evlerini kendi zevklerine göre düzenleyerek, evlerine kişisel ve özgün anlamlar kattıklarını ifade etmektedir. Çizimlerde yer alan çerçevelerde; çocuk, anne, baba, meyve tabağı, gemi, çiçek, ağaç, çizgi film karakteri gibi farklı tür resimlere veya evlilik fotoğraflarına rastlanmıştır (Şekil 28). Kapaklarda farklı vazo, çiçek ve süs objelerin çizilmesi çocuğun görsel belleğini genişletmekte, her evde benzer şekilde rastlanan dekoratif objelerin, kişisel zevklere göre farklılaşabileceği fikrini oluşturmaktadır (Şekil 29-30). Aynı dönem çizimlerinde farklı sehpa modelinin ya da farklı fotoğraf çerçevelerinin yer alması, bu görsellerin resmettiği aile yapısının, o ailenin değerlerinin, sosyo-kültürel yapısının ya da zevklerinin de farklı olduğunu göstermektedir. Ev içi mekân çizimleri ve çizimlerde yer alan nesnelere üzerinden o evin sahiplerinin kimliği üzerine çıkarımlarda bulunmak mümkündür. Çağlar (2002), insanların yaşam tarzlarının kullandıkları maddi nesnelere ilişkilendiğini, kimliklerin bile o nesnelere etrafında inşa edildiğini,

Tablo: 6
Görsel Analiz Tablosu 5.

Görsel Analiz 5		
Dergi No:	13, 89, 92, 95, 103, 108, 113, 115, 118, 124, 130, 227, 229, 230, 238, 241, 327, 328, 329,331, 332, 333, 335, 343, 349, 350, 351, 355, 358, 360, 365, 367, 369, 371, 32,38	
Evin Anlam Kategorisi:	Kişisel; Aidiyet/ Kimlik/ Kişisel Değerlerin Yansıtılması	
Görsel Analiz Değişkenleri	Betimleme	Görsellerde en sık kullanılan renkler sarı, kırmızı, mavi ve yeşildir. Genellikle mekandaki nesnelere birbiriyle kontrast oluşturacak şekilde renklendirilmiştir. Gölgeleştirilmesi istenen yerde çizgi kalınlığı değiştirilmiş veya tarama yapılmıştır.
	Konu	Ev üzerinden çocuk ve modern kadın-erkek imajının yansıtıldığı görsellerde mimikler, duruşlar ve kıyafet detayları dikkat çekmektedir. Ev sahibinin karakterini yansıtan görsellerin daha detaylı çizimlere sahip olduğu, eve duyulan aidiyet hissini genellikle kapaktaki birkaç cümlelik konsept yazılarından anlaşıldığı görülmektedir.
	Biçim	Görselde olaylar genellikle bir tiyatro sahnesinin içinde gibi çizilmiştir. İnsanların yüzleri okuyucuya dönüktür, mekândan bir kesit gösterilmektedir. Görsellerin sadece bir tanesi kapı önünde, diğerleri salonda çizilmiştir. Öteki çizimlere göre insan dışı nesnelere de çok detaylı çizildiği görülmektedir.
	Mecra	Dergi 18,4cm x 26,4 cm boyutundaki saman kâğıda basılmıştır.
	Stil	İçinde bulunulan dönemin ev objeleri, Türk aile yapısında görülen şekildedir.
	Tür	El çizimi.
	Karşılaştırma	Yer alan dekoratif objeler o dönemde her evde görülen eşyalardandır.



Şekil: 27
Evin kişisel anlamını yansıtan görseller.

Şekil: 28
Kişisel değerleri yansıtan çerçeveler.

Şekil: 29
Kişisel değerleri yansıtan vazolar.

Şekil: 30
Kişisel değerleri yansıtan objeler.

bu eşyalar üzerinden kişinin hayatını, kişiliğini ve toplumdaki yerini okumanın mümkün olduğunu dile getirmektedir.

Babanın gazetesi, şapkası ve şemsiyesi; annenin örgüsü, "Ev-İş" ve "Yıldız" dergileri ya da evin çeşitli odalarında yer alan çocuk



Şekil: 31
Evde yaşananların kimlikleriyle ilgili fikir veren nesnelere.

temsil edip oluşturma potansiyeli anlaşıl-
mak istenmiş, bu hususta Erken Cumhuri-
yet dönemi çocuk dergilerinden 1943-1964
seneleri arasında yayınlanmış “Çocuk
Haftası” dergisinin kapak görselleri, döne-
min var olan ev imajı ve toplumsal yapısı
göz önünde bulundurularak incelenmiştir.
Dönemin var olan toplumsal, kültürel ve
mimari yapısı ve dergide yansıtılan gör-
seller arasındaki benzerlik ve farklılıkların
yakalanmasıyla, popüler kültür ürünlerin-
den biri olan çocuk dergilerindeki görsel-
lerin evin fiziksel yapısı, mimari stili, iç ve
dış mekân özellikleri, sosyal ilişki türleri,
aidiyet, mahremiyet, kimlik yansıtılması
gibi kişisel özelliklerini temsil etme ve evin
anlamını bu temsiller üzerinden yeniden
oluşturma gücü olduğu anlaşılmıştır. Genel
hatlarıyla 40’larda yayını başlayan Çocuk
Haftası dergisinde kadının ve çocuğun
ev içine ait sayılarak içe kapalı, erkeğin
ev dışıyla ilişkilendirilerek dışarıya açık
olduğu; ev içi cinsiyet rollerinin dönemin
örnek modern aile tablosu tanımlamaları
üzerinden tek tiplendirildiği; evin mekân-
sal kurgusunun ev içi salon düzenlemesi,
modern eşyaların seçimi, kullanılan renkler,
mutfağın kadına, çalışma odasının erkeğe
tahsis edilmesi gibi ev halkının belli ev içi
mekânlarla ilişkilendirilmesi; komşuluk
ilişkilerinin nasıl olması gerektiği ve evle
ilişkisi olan kişilerin kimler olabileceği
gibi pek çok örtük anlatı üzerinden fazlaca
tanımlı bir hal aldığı görülmüştür. Dergide
dönemin mekânsal planlaması, popüler
renkleri, dekoratif objeleri, benzer mo-
bilyalar ve ev düzenlemesi yer alırken; o
dönemde Türkiye’de bulunmayan tasarım
ürünlerinin, Batılı yaşam fikrini yansıtan
obje, resim ve kadın-erkek-çocuk çizimle-
rinin de bulunduğu görülmüştür. Kapak-
larda yer alan bitişik nizam müstakil evler;
yeşil alanların, camilerin ve çitlerle çevrili
müstakil evlerin yer aldığı mahalle dokusu
ve ileriki sayılarda apartmanlarla müsta-
kil evlerin bir arada görülmeye başladığı
fiziksel çevre çizimleri dönemin modern-
leşen mimarisine ayna tutarken; yaşanan
gelişmeler doğrultusunda ortaya çıkan ve
henüz yaygınlaşmamış apartmanlaşmanın
da okuyucu çocuğa apartman içi sosyal
hayatın aktarıldığı kısa diyaloglu çizimler

üzerinden yansıtılmaya çalışıldığı görül-
müştür. Evin fiziksel yapısının dışında top-
lumsal yapısı ve ev içi sosyal ilişkiler de, yer
yer çizim tarzının detaylandırılması ya da
sadeleştirilmesi ile okuyucuya belli bir amaç
doğrultusunda aktarılmıştır. Ev partileri-
nin yer aldığı kapaklarda mekân, insanlar,
nesnelere ve olaylar biçimsel özellikleri
yönüyle daha detaylı ve özenli çizilirken;
Anadolu tipinin yansıtıldığı çizimlerde daha
basit ve kaba çizgilerin kullanılması; Batılı
yaşam fikrini yüceltirken Doğulu yaşam
fikrini önemsizleştirmiştir. Ev içi nesnelere,
anne-baba figürleri, apartmanlar, köy evleri,
şehir çizimleri ve dergide yer alan pek çok
ev imajı, 1943-1950 ve 1958-1964 yılları
arasında derginin “Arkadaş” adlı başka bir
dergi adıyla çıkarılması nedeniyle 8 yıllık
bir kesintiye uğramış olsa da, yaklaşık yirmi
yıllık yayın hayatı içinde belli bir süreklilik
içinde yansıtılmıştır. Bu dergiyi takip eden
çocuğun zihninde evin ne olduğu, nelerden
ve kimlerden oluştuğu, fiziksel yapısının
nasıl olduğu, eve kimlerin girip çıktığı, evde
yaşayanların nasıl olması gerektiği, evin
hangi programlardan oluştuğu; kısacası
kişisel, sosyal ve fiziksel boyutlarıyla evin ne
anlama geldiği dergide yer alan görseller ile
temsil edilmiş, bu görseller zamanla temsil
ettikleri şeyin görüntüsü olmuştur. Yapılan
inceleme sonucunda “Çocuk Haftası” dergi-
sinin içinde yeşerdiği dönem ve toplumdan
beslenerek evin fiziksel, sosyal ve kişisel
boyutuna dair bir anlam seti oluşturduğu;
gerçeğin bir yansımasını oluştururken
içerdiği görsel kodlar vasıtasıyla da ger-
çeği dönüştürerek temsili hayal dünyaları
kurduğu görülmüştür. Çocuk Haftası’nın,
temsili dünyanın mekân bulduğu bir sahne,
okuyucu çocuğusa bu sahnenin hem
izleyicisi hem de hayali aktörü konumunda
yer aldığı; çocuğun bu sahnede gördükleri
ile kendi deneyimleri arasında bağlantılar
kurarak evin anlamını oluşturacağı düşün-
cesine varılmıştır ●

Kaynakça

- Alabaş, R. (2018). “Çocuk Haftası Dergisi ve Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi”. Kastamonu Educational Journal. Vol: 26, No: 5.
- Anday, M. C. (1992). Yiten Söz. Adam Yayınları, İstanbul.
- Artıkoğlu, P. (2006). 1950-1970 Arası Süreçte Sosyal Yaşam ve İç Mekânın Değişenleri. İstanbul, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri

- Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi.
- Asar, A. ve Yeşilyurt, E. (2017). Çocuk Haftası Dergisinin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi. *Journal of Educational Sciences*. Vol. 5. sf: 296-315.
- Assmann, J. (2018). Kültürel Bellek: Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik. *Ayrıntı Yayınları*.
- Başoğlu, M. Ş. (1939). “Radyonun Sosyal Psikolojisi”. *Oluş*, Sayı: 4, sf: 58.
- Batur, A. (1998). 1925-1950 Döneminde Türkiye Mimarlığı. ed. Y. Sey, 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, sf: 209-234.
- Baydar Nalbantoğlu, G. (1993). “Between Civilization and Culture: Appropriation of Traditional Dwelling Forms in Early Republican Turkey”. *Journal of Architectural Education (1984-)*, Vol. 47, No. 2, pg: 66-74.
- Beard, R. (1969). *An Outline of Piaget’s Development Psychology for Students and Teachers*. Routledge & Kegan Paul. London.
- Belge, B. (1942). “Radyo ve Gazete”. *Radyo*, Sayı: 4, sf: 1.
- Bengtsson, A. (1970). *Environmental Planning for Children’s Play*. Praeger, New York.
- Berger, A. A. (1995). *Cultural Criticism: A Primer of Key Concepts*, Sage Publications. California.
- Botton, A. D. (2000). *Mutluluğun Mimarisi*. Çev. Altuğ Banu Telliöğlu, Sel Yayıncılık.
- Bozdoğan, S. (2002). *Modernizm ve Ulusun İnşası: Erken Cumhuriyet Türkiye’sinde Mimari Kültür*. Metis Yayınları, İstanbul.
- Burton, V. L. (1943). “Making Picture Books”. In *Horn Book Magazine*, 19. 4 sf: 228-232.
- Çağlar, A. (2002). “A Table in Two Hands”. *Fragments of Culture: The Everyday Life of Modern Turkey* London: I. B. Tauris & Co. Publishers, sf: 294-307.
- Çelik, T. (2014). *Türkiye’de Çocuk Olmanın Tarihi: Doğan Kardeş Dergisi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Sf: 193-232.
- Çiçek, N. (2012). Erken Cumhuriyet Döneminde Modern Çocukluk Nosyonunun Görünümleri Üzerine Bir Analiz. *Mülkiye Dergisi*, 39/4, sf: 69-104.
- Doğaner, Y. (2007). Atatürk Dönemi Türkiye’sinde Sosyo-Kültürel Değişim. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi ICANAS*, 38, sf: 235-260.
- Doonan, J. (1993). *Looking at Pictures in Picturebooks*. U.K.: Thimble Press.
- Durmaz, Ömer (2008). “Grafik Sanatlar Üzerine Yazılar: Grafikler Meslek Kuruluşu Sait Maden (1)”. *Grafik Tasarım Dergisi*, Sayı 16, Ocak.
- Erginbaş, D. (1961). *İnsan ve Ev*. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Gilman, C. P. (2002). *The Home: Its Work and Influence*, London, Alta Mira Press.
- Goldsack, L. (1999). “A Haven in a Heartless Home? Women and Domestic Violence”. *Ideal Homes? : Social Change and Domestic Life*, London: Routledge, sf: 121-132.
- Göle, N. (1999). “Modernleşme Bağlamında İslami Kimlik Arayışı”. *Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, sf:70-81.
- Göle, N. (2010). *Modern Mahrem*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Hobsbawm, E. (1994). *Kısa 20. Yüzyıl: 1914- 1991 Aşırılıklar Çağı*. Londra.
- Imrie, R. (2007). *Disability, Embodiment and the Meaning of the Home*. *Housing Studies*, Vol. 19, No. 5, sf: 745-763. 12 Nisan.
- Karakuş, G. (2013). “Erken Modernistler ve Kare Metal”. *Erken Cumhuriyet Döneminde Mobilya*, Der: Umut Şumnu.
- Koç, N. (2012). “Cumhuriyet’in İlk Yıllarında Radyo”. *CTAD*, Sayı 15, sf: 69-103.
- Kümbetoğlu, B. (2020). *Niteliksel Araştırmalarda Analiz Bağlam Yayınları*.
- Levinson, S. C. (1996). *Language and Space*. *Annual Review of Anthropology*. Vol. 25, sf: 353-382.
- Maslow, A. (1970). *Motivation and Personality*. New York, Harper & Row.
- Mirşan, K. (1950). “Türk Şehirciliği”. *Arkitekt*, Sayı: 219-220, sf: 74-77.
- “Mobilya Meselesi”. (1948). *Arkitekt*, Sayı: 199-200, Sf: 173-177.
- Mortaş, A. (1944). “Bir Memur Evi Projesi”. *Arkitekt*, Sayı: 145-146, sf: 45-46.
- Münir, H. (1953). “Radyonun Sesi’ Üzerine”. *Radyonun Sesi*, Sayı: 1, sf: 1.
- Özer, İ. (2002). *Osmanlı’dan Cumhuriyete Sosyal Yaşam*. *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt 14, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, sf:23.
- Piaget, J. (1955). *The Child’s Construction of Reality*, Routledge & Kegan Paul. London.
- Piaget, J. (2005). *Çocuğun Gözüyle Dünya*. Çev. Yerguz İsmail, Dost Kitabevi.
- Piaget, J. & Inhelder B. (1967). *The Child’s Conception of Space*. New York: W.W. Norton and Company Inc.
- “Radyo ile Ders”, *Hakimiyeti Milliye*, Ocak 1930.
- Reuter, E. (1943). “Kasabalarımız”. *Arkitekt*, Sayı: 137-138. Sf: 121-126.
- Schroeder, J. (2006). “Critical Visual Analysis”. *Handbook of Qualitative Research Methods in Marketing*.
- Sebba, R. ve Churchman, A. (1986). “The Uniqueness of the Home”. *Arch. & Comport./Arch. & Behav.*, Vol. 3, n.1, sf: 7-24.
- Sixsmith, J. (1986). *The Meaning of Home: An Exploratory Study of Environmental Experience*. *Journal of Environmental Psychology*, Vol.6, sf: 281-298.
- Sözen, M. (1984). *Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı, 1923-1983*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, sf: 378.
- Şahin, G. (2014). “Turkish Studies.” *Okul Öncesi Çocuk Kitaplarında Görsel Bir Uyarın Olarak Resim*, 9/3, Sf: 1311.
- Şahin, K. (1985). *Çocuğun “Yasaklı” Mekanı Üzerine Notlar*. *Mimarlık* 84/9, Sf: 24.
- Şimşek, H. (2001). *XIX. Yüzyıl Çocuk Dergiciliği ve Eğitsel İşlevleri Üzerine*. *Milli Eğitim Dergisi*, Temmuz, Ağustos, Eylül 2001, Sayı 151.
- Şumnu, U. (2013). “Modern Mekkânda Oturmak”. *Erken Cumhuriyet Döneminde Mobilya*, Der: Umut Şumnu.
- Şumnu, U. (2018). *Mimarlar ve Apartmanları: Ankara’da Konut ve Barınma Kültüründen Örnekler*. *Kitap Yayıncılık*.
- Taburoğlu, Ö. (2013). *Resim, Söz ve Yazı: İmge Yaratmanın ve Bozmanın Yolları*. *Doğu Batı Yayıncılık*.
- Talen E. & Coffindaffer M. (1999). “The Utopianism of Children: An Empirical Study of Children’s Neighborhood Design Preferences”. *Journal of Planning Education and Research*, No. 18, pg:

- 321-331.
- Tanpınar, A. H. (1985). *Beş Şehir*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Tanyeli, U. (2004). *İstanbul 1900-2000 Konutu ve Modernleşmeyi Metropolden Okumak*. İstanbul: Akın Nalça Kitapları.
- Tanyeli, U. (2018). "18. Yüzyıldan Bu Yana İstanbul'da Modern Ailenin ve Evin Doğuşu". *Ev ve Mimari*, 07 Nisan, İstanbul.
- Tekeli, İ. (2012) *Türkiye'de Yaşamda ve Yazında Konutun Öyküsü*. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tör, V. N. (1942). "Radyonun Büyüsü". *Radyo*, Sayı: 4, sf: 15.
- Uzunarslan, H. Ş. (2013). "Erken Cumhuriyetin Mobilyaları", *Erken Cumhuriyet Döneminde Mobilya*, Der: Umut Şumnu.
- Wolfe, M. ve Proshansky, H. (1974). *The Physical Setting as a Factor in Group Function and Process. Designing for Human Behaviour*.
- Yaman, Z. Y. (2006). "Bauhaus ve Söyleleştirilen İç Mekân Anlayışı: Yeni Yaşam, Yeni Dekorasyon, Yeni Mobilya". *Erken Cumhuriyet Döneminde Mobilya*, Der: Umut Şumnu.
- Yılar, Ö. (2010). "Çocuk Yayınları". *Çocuk Edebiyatı*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara, Sf: 38-50.
- URL-22: <https://tr.pinterest.com/pin/69524387973282466/>
- URL-23: <https://tr.pinterest.com/pin/28851253843030216/>
- URL-24: <https://tr.pinterest.com/pin/145733737911737410/>
- URL-25: <https://tr.pinterest.com/pin/140807925822800158/>
- URL-26: <https://i1.wp.com/www.historybyzim.com/wp-content/uploads/2014/01/cellophane-combo.jpg>
- URL-27: <https://teamjimmyjoe.com/2015/02/32-vintage-ads-disturbingly-creepy-kids-products/>
- URL-28: <http://neatdesigns.net/35-extremely-sexist-ads-that-you-should-see/>

İnternet Kaynakları

- URL-1: <https://tr.pinterest.com/pin/16747829835875583/>
- URL-2: <https://nl.pinterest.com/pin/764626842961029288/>
- URL-3: <https://tr.pinterest.com/pin/136233957450475648/>
- URL-4: <https://www.pamono.com/art-deco-armchair-by-jindrich-halabala-1930s>
- URL-5: <https://www.walmart.com/ip/Subrtex-Stretch-1-Piece-Pleated-Ruffled-Skirt-Wingback-Chair-Slipcover-Celadon/590784371?selected=true>
- URL-6: <https://www.chairish.com/product/2802369/hancock-moore-plaid-print-upholstered-wing-chair>
- URL-7: <https://antykikoneser.pl/en/5024a/an-antique-rug-type-armchair-from-the-1930s-after-renovation>
- URL-8: <https://antykikoneser.pl/en/5017/art-deco-round-table-poland-around-1940-after-renovation>
- URL-9: <https://www.christies.com/lot/lot-a-french-giltwood-centre-table-of-louis6047543/?from=salesummary&intObjectID=6047543&lid=1>
- URL-10: <https://www.ebay.com/itm/Stickley-Cherry-Valley-Vintage-Round-Pedestal-Side-Table-/164446150575>
- URL-11: <https://tr.pinterest.com/pin/468304061226035620/>
- URL-12: "Reklamlar". (1943). *Arkitekt*. Sayı: 135-136.
- URL-13: "Reklamlar". (1943). *Arkitekt*. Sayı: 135-136.
- URL-14: <https://tr.pinterest.com/pin/70157706667489332/>
- URL-15: <https://tr.pinterest.com/pin/461548661781361368/>
- URL-16: <https://www.pinterest.ru/pin/7318418119010444/>
- URL-17: <https://www.atticpaper.com/proddetail.php?prod=1940-sos-scouring-pads-ad>
- URL-18: <http://neatdesigns.net/35-extremely-sexist-ads-that-you-should-see/>
- URL-19: <https://tr.pinterest.com/pin/172684966938864422/>
- URL-20: <https://www.flickrriver.com/photos/159358942@N07/48973039492/>
- URL-21: <http://neatdesigns.net/35-extremely-sexist-ads-that-you-should-see/>